

Modře označené štítky znamenají, že není zaplacené předplatné! Předplatné na jeden rok je 38,10+ 1,90 (GST) = 40 kan. dolarů Cena 1.62 + 0.08 (GST) = 1.70 dolaru.	Agreement # 40005374/ Registration # 09089	Telefon: 416/530-4222 Fax: 416/530-0069 E-mail: abe@zpravy.ca abe@satellite1-416.com
	Datum, dokdy jsou noviny předplacené, je v pravém horním rohu štítku!	J Time Committed Á délai convenu

ČESKOSLOVENSKÝ ČTRNÁCTIDENÍK - CZECHOSLOVAK BI-WEEKLY

No. 19.

(419.)

Vol. 18.

Thursday,

October 9,

2008

Published by ABE, P. O. Box 176, Station „E“, Toronto, Ontario, Canada M6H 4E2

www.satellite1-416.com nebo www.zpravy.org nebo www.zpravy.ca

LIGHT IN SHADOWS - CZECHOSLOVAKIA 1968

(Světlo v stínech - Československo 1968)

Ve dnech 2. až 4. října 2008 probíhala v Munkově centru pro mezinárodní studia na Torontské univerzitě konference Light in shadows-Czechoslovakia 1968, organizovaná Centrem pro evropská, ruská a evropskoasijská studia. Plánování konference vlastně začalo už v roce 2006, po skončení konference o Maďarském povstání administrátorem Centra, dr. Robertem Austinem a členem české komunity v Torontu, k nimž se brzy připojil generální konzul České republiky v Torontu, Richard Krpač, o němž nedávno dr. Austin prohlásil, že je nejlepším diplomatem, s jakým během svých patnácti let ve své funkci pracoval.

Ačkoliv ústředním tématem konference byla invaze armád varšavského paktu a události kolem roku 1968 vůbec, přednáškami prosvítaly i jiné osmičkové roky, 1918, 1938, 1948 i rok 1989 a mihla se jména vzdálená v čase, včetně jména Jana Husa. Po zahájení konference Richardem Krpačem byl promítán film, zachycující invazi a hlavně reakci Pražáků. První skupina přednášek (předsedal jí Piotr Wrobel) se podívala na rok 1968 z globálního hlediska (Paříž, Varšava, Moskva). Z této skupiny přednášek zvláště zaujal Robert Johnson z Torontské univerzity, odborník na ruské (a hlavně sovětské dějiny) rozbořem postojů v sovětském politbyru. Druhou skupinu přednášek, jejichž tématem byla zážitky Kanadánů v Československu a Čechoslováků v Kanadě, řídil Michal Schonberg. Paul Wilson, který přišel do Československa jako mladý kanadský levičák (jeho formulace), stal se zpěvákem disidentské skupiny The Plastic People of the Universe a skončil jako nejvýznamnější a nejlepší překladatel Václava Havla, Josefa Škvoreckého atd; Wilson, stejně jako Don Sparling, Kanadčan, mezinárodní mluvčí Masarykovy univerzity, prožil invazi v Československu. Paul Robert Magocsi, profesor Torontské univerzity a představitel vznešeného dědictví podkarpatských Rusínů v Československu prožil invazi na Slovensku. Ivan Kalmar měl osobité vzpomínky stejně jako já: dny těsně před invazí, které jsem prožil v Československu a dny těsně po invazi v Kanadě. O nejcitlivější vzpomínky se s námi podělila Helen Notzlová, která srpen 1968 prožila v Československu (a která v roce 1967 výrazně přispěla k jubilejnímu vydání Našich hlasů k 100. výročí existence Kanady eseji o Československé hudbě. Pracovní část prvního dne konference byla zakončena uvedením skvělé výstavy fotografií, kterou připravily Heidrun Hamersky z University of Bremen a Olga Zaslavaskaya, Samizdat Archive, Open Society Institute v Budapešti. Den byl zakončen recepcí Centra pro evropská, ruská a evropskoasijská studia. (jč)

Začátek druhého dne konference byl ochuzen nepřítomností Jacques Rupnika, který onemocněl. Po Michalu Kopečkovi následovala přednáška Nadi Nedělské z Macalester College. Vrátila se k IV. Sjezdu svazu spisovatelů v roce 1967, kdy Ludvík Vaculík vyjádřil myšlenku, že doposud nebyl vyřešen ani jeden problém a ke Kosíkovu odvolání na Husa. Jeho důraz na svědomí a tím i na integritu člověka. Na Husa navazovali, jak Palacký, tak i Kollár a Štefánik. Zvláštní úlohu sehrál Havlíček, ale Masaryk se opět vrací k husitství. Rok 1968 byl v Čechách spíše zápasem o svobodu jedince, zatímco na Slovensku, které mělo hlubší katolickou tradici, to byl zápas o národní identitu. Peter Bjel z Torontské univerzity rozebral situaci po Mnichovu na slovenské scéně a v Ludové straně. Zajímavé bylo že slovenští představitelé nebyli jednotní. Ostré jádro se soustředilo okolo Žiliny a představovali je Ďurčanský, Tuka, Mach, zatímco umírněné křídlo vedené Sidorem bylo po Tisově nástupu odstraněno. Slovenský stát byl ekonomicky závislý na válečném Německu, formálně se zúčastnil vpádu do SSSR, podporoval Německo při přepadení Polska a formálně vyhlásil válku Spojeným státům v roce 1941. Ze 70000 slovenských židů se vrátilo pouhých 5000.

Odpoledne pak Oldřich Tůma z Ústavu pro soudobé dějiny rozebral situaci v Komunistické straně po roce 1968 a podíl prezidenta Svobody na normalizaci, který byl podle něj mnohem větší než se předpokládá. Kieren Williams upozornil, že již v roce 1968 Michal Lakatoš hovoří o občanské společnosti. Michal Vašečka z Masarykovy univerzity udělal podrobné srovnání sociologických výzkumů o antisemitismu v Čechách, na Slovensku a v okolních zemích: Polsku, Maďarsku a Rakousku. Ukázal na podobnost hysterických kampaní proti Masarykovi či Martinu Butorovi. Jiří Příběh z Univerzity v Cardiffu se zabýval otázkou lidských práv a zdůraznil, že v totalitní společnosti slouží právo nikoliv k tomu, aby byla rovnost před zákonem, ale k diskriminaci jedince. James Krapfl připomněl lži, které se vynořily po roce 1989, kdy třeba Tina Rosenbergová, nositelka Pulitzerovy ceny, tvrdila, že většina signatářů Charty 77 podepsala tento dokument v roce 1989 (ve skutečnosti Chartu 77 v tu dobu podepsal nepatrný zlomek z celkového počtu 2000 signatářů). Stejná autorka rovněž tvrdí, že většina z nich byli bývalí komunisté, zapomíná se na silnou skupinu moravských katolíků. Zajímavý historický přehled politické scény byl od Victoria Gomeze z Torontské univerzity. Na tomto přehledu jsme si mohli uvědomit křehkost politické scény i skutečnost, že tolik běžný přechod z jedné politické strany do druhé počátkem devadesátých let je dnes již historií. Historii jsou zřejmě také strany, které zazářily a pak zase zanikly (ODA, DEU, US, Republikáni). Na druhé straně vznik a růst Sociální demokracie a vlastně i skutečnost, že Jiří Paroubek po volbách v roce 2006 byl prvním předsedou této strany, který začal vážně hovořit o spojení s komunisty. Tuto čáru by

jeho předchůdci Špidla a Zeman nepřekročili.

Zajímavý byl rovněž příspěvek Libory Oates-Indruchové o tom, jak ideologie zasahovala do vědeckého bádání. I o přechodu od normalizace k normalnosti. Během odpoledne jsme ji položili několik otázek:

ABE: Jak jste dospěla k závěrům, které jste prezentovala?

LOI: Výsledky jsou z většího průzkumu, který jsem dělala v posledních několika letech. Šlo o publikování a cenzuru v akademickém světě v době normalizace a protože tato konference se soustředila na rok 1968 a jeho důsledky, tak jsem se soustředila na to, jak instituční procedury po roce 1968 měly vliv na to, aby odborníci či pedagogové mohli profesně přežít. Jaký vliv měly regulační mechanismy na to, co se může a nemůže. Jak si tyto lidé budovali strategie, jak přežít v tomto systému.

ABE: Vidíte rozdíl mezi jednotlivými obory?

LOI: Soustředila jsem se na humanitní a sociální vědy. Nedělala jsem technické disciplíny. Humanitní a sociální vědy byly totiž pod největším tlakem, protože byly zařazeny pod sféru ideologie: média, kultura, věda a vzdělání. Zjistila jsem však, že čistky byly mnohdy horší na přírodovědných fakultách. Tam se velice často politická

POKRAČOVÁNÍ NA STR. 5

EDA OTTOVÁ SE SVÝMI VNUKY PŘEBÍRÁ MASARYKOVU CENU V BAŤOVĚ MUZEU